

LUKIO-OSUUSKUNNAT – TIE YRITTÄJÄMÄISEEN LUKIOON

Vauhtia yrittäjyyteen –

**Miten kehittää toisen asteen koulutuksen
oppilaitososuustoimintaa?**

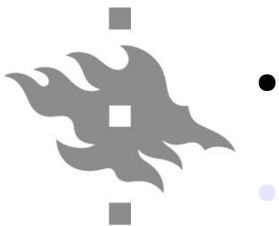
PELLERVO-SEURA RY, HELSINKI 19.11.2015

**Vanhempi tutkija, KTT Eliisa Troberg
Verkkopedagogi, KM Pekka Hytinkoski**

Esityksen sisältö

- Tausta
- Tutkimuksen tarkoitus
- Tutkimuksen suorittaminen
- Työn muutos
- Yrittäjyyskasvatus ja osuustoiminta kouluissa
- Oppilaitososuustoiminta
- Tutkimuksen havainnot
 - *Lukio-osuuskuntien vahvuuksia yrittäjyyskasvatuksen välineenä*
 - *Lukio-osuuskuntien kohtaamia haasteita*
 - *Lukio-osuustoiminnan kehittäminen*
- Innostusvoimaa osuustoiminnasta
- Yhteenveto ja johtopäätöksiä

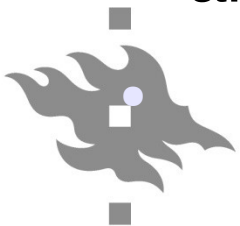
Tausta

- Kasvatus aktiiviseen ja vastuulliseen kansalaisuuteen on keskeinen päämäärä Suomen koululaitoksessa.
- Osuustoiminnan arvoissa ja periaatteissa on yhtäläisyyksiä kansalaiskasvatuksen piirteisiin.
- Koulu ja työelämä ovat erillään toisistaan. Yrittäjyyskasvatuksella voisi olla roolinsa koulun ja työelämän erillisyyksien vähentäjänä.
- Lukion uusi opetussuunnitelma kannustaa lukioita kehittämään osallistuvia ja yhteisöllisiä toimintatapoja.
- Osuuskunta edustaa asioiden tekemistä yhdessä, yhteisöllisyyttä ja yrittäjyyttä.

Tausta (2)

- Oppilaitososuuskuntia on perustettu useimpiin suomalaisiin ammattikorkeakouluihin, moniin ammatillisiin oppilaitoksiin ja noin 10 lukioon.
- Osuustoiminta on tasa-arvoista yhdessä yrittämistä. Ytimessä on yhteistyö, ei pääomasijoitukset. Yritysmuotona osuuskunta on joustava.
- Lukioden oppilaitososuustoimintaa ei ole tutkittu aiemmin.

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoitus

Tavoitteena on tutkia, miten lukioihin perustetut osuuskunnat toimivat yrittäjyyskasvatuksen välineenä.

Keskeiset tutkimuskysymykset:

- Miksi lukioihin on perustettu osuuskuntia?
- Ovatko lukio-osuuskunnat toimineet onnistuneesti?
- Mitä hyötyjä osuustoiminnallisesta yrittäjyydestä saadaan?
- Mitä mahdollisia esteitä on osuuskuntien perustamiselle ja/tai toiminnalle lukioissa?
- Miten osuuskuntien toimintaa tulisi kehittää?
- Miten yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet toteutuvat lukio-osuuskuntien
 - toiminnan kautta?

Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimuksen suorittaminen

- Tutkimus suoritettiin laadullisena case-tutkimuksena, koska tutkimuksen tavoitteeseen pääseminen ja tutkimuskysymyksiin vastaaminen edellyttivät monien eri näkökulmien tarkastelua ja syvällistä paneutumista aihealueeseen. Lukio-osuustoiminnasta ei ole aikaisempaa tutkimustietoa.
- Aineiston käsittelymenetelmänä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.
- Tutkimuksen kohteiksi valittiin kuusi yrittäjyyspainotteista lukiota, joissa viidessä toimii tai on toiminut lukio-osuuskunta ja yhdessä yrittäjyyskasvatusta toteutetaan NY-yrittäjyyden kautta. Näissä lukioissa suoritettiin teemahaastattelut kevään ja syksyn 2015 aikana.
- Näiden yllä mainittujen haastatteluiden ohella haastateltiin ja keskusteltiin aihealueen asiantuntijoiden kanssa Opetushallituksessa, Pellervo-Seurassa, Nuori Yrittäjyys ry:ssä, 4h-järjestössä sekä Partus Oy:ssä.

Työn muutos

Mitä työn muutos edellyttää koulutukselta?

- Luovuuden edistäminen tulee olla kaiken koulutuksen lähtökohta.
- Luovuus liittyy yrittäjämäiseen asenteeseen, rohkeus tarttua mahdollisuuksiin.
- Yritteliään asenteen omaksumisen tulisi olla teema, joka leikkaa kaikkien koulutuksien läpi.
- Pelkät tiedot eivät riitä vaan tarvitaan myös taitoja, asennetta ja tahtoa (motivaatiota).

(Oivallus loppuraportti, Elinkeinoelämän keskusliitto 2011)

Mitä työn muutos edellyttää koulutukselta? (2)

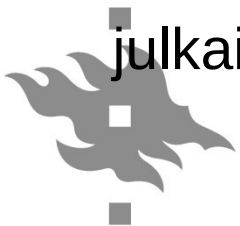
- Vuorovaikutustaidot tulevat tärkeiksi. Yhdessätekeminen yksilösuoritusten rinnalle.
- Moniosaajuus ja huippuosaajuus syntyvät ryhmien, tiimien ja verkostojen ominaisuutena.
- Oppiminen on projektimaista, ilmiöiden ja ongelmien kautta tietoihin tarttuvaa sekä ryhmissä tekemistä painottavaa.
- Oppilaitosten ovat tulisi olla auki ympäröivään maailmaan; tekemällä oppiminen.

(Oivallus loppuraportti, Elinkeinoelämän keskusliitto 2011)

Yrittäjyyskasvatus ja osuustoiminta kouluissa

- Seikkula-Leino et al. (2010) näkevät yrittäjyyskasvatukseen liittyvän kolme tarkoitusta. Ensinnäkin opitaan ymmärtämään yrittäjyyttä, toiseksi opitaan yrittäjämäiseksi ja kolmanneksi opitaan, kuinka tulla yrittäjäksi.
- Lukioiden yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena on, että opiskelijat omaksuvat aloitteellisuuden ja yritteliäisyyden toimintatavakseen lukiokoulutuksen aikana sekä saavat laajat tiedolliset valmiudet yrittäjyyden eri muodoista, mahdollisuuksista ja toimintaperiaatteista, ymmärtävät työn merkityksen sekä tuntevat halua itse osallistua lähiyhteisön, kotikunnan ja yhteiskunnan toimintaan sekä elinympäristön yhteisen hyvän luomiseen (Opetusministeriön julkaisuja 2009:7).

Yrittäjyyskasvatus ja osuustoiminta kouluissa (2)

- Osuustoiminnalla ei ole ollut vahvaa asemaa koulujen yrittäjyyskasvatuksessa. Vuonna 1995 Suomeen tullut Nuori Yrittäjyys -toiminta on hyvin etabloitunut koulumaailmaan.
- Yrittäjyyskasvatuksessa kaikki yritysmuodot ovat samalla viivalla, mutta osuustoiminta on ollut melko tuntematonta. Yliopistot, korkeakoulut, ammattikorkeakoulut sekä ammatilliset oppilaitokset ovat löytäneet osuuskunnan paremmin kuin peruskoulut ja lukiot.

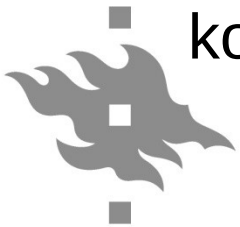
Oppilaitososuustoiminta

Oppilaitososuustoiminta

- Tulevaisuuden koulutuksessa tulisi edistää luovuutta ja yrittäjyyttä. Oppilaitososuuskunnat ovat erinomainen väline luovuuden ja yrittäjyyden edistämiseen (Sanna Halttunen-Välimaa, Elinkeinoelämän keskusliitto, 30.5.2011).
- Oppilaitososuuskunnat ovat innovatiivisia oppimisympäristöjä.
- Osuuskunnan keskeinen vahvuus on se, että osuuskunta on liikeyhteisön ohella vahva henkilöyhteisö. Se soveltuu erinomaisesti työn organisoinnin muodoksi silloin kun tarvitaan monenlaisten ihmisten osaamisia ja osaamiset muodostavat yrityksen merkittävimmän pääoman.

(Troberg, Seikkula-Leino & Ruskovaara 2011; Tutkimuksen kohteena sekä opiskelijat että opettajat ammattikorkeakouluissa)

Oppilaitososuustoiminta (2)

- Toimiminen oppilaitososuuskunnassa tukee omaehtoista, sisäistä ja ulkoista yrittäjyyttä paremmin kuin tavanomainen opetus.
- Oppiminen on luonteeltaan vahvasti yrittäjämäistä eli oppimista toisilta, oppimista luovasti ja omatoimisesti löytämällä, tekemällä ja keskustelemalla ongelmanratkaisun kautta, oppimista tavoitteellisesti joustavassa ja epämuodollisessa ympäristössä.
- Opiskelu oppilaitososuuskunnissa lisää opiskelumotivaatiota sekä edistää yhdessä tekemistä, vastuunottoa, sosiaalisuutta ja erilaisten persoonien huomioon ottamista.
- Asenne opiskelua, työntekoa ja yrittäjyyttä kohtaan paranee.

(Eronen, Arja (2012) Oppilaitososuuskunta

yrittäjyyskasvatuksen oppimisympäristönä)

Tutkimuksen havaintoja

Lukio-osuuskuntien vahvuuksia yrittäjyyskasvatuksen välineenä

Lukio-osuuskuntien vahvuuksia yrittäjyyskasvatuksen välineenä

- Toimii erittäin hyvin yrittäjyyskasvatuksen välineenä
- Pitkäjänteistä yrittäjyyskasvatusta
- Edesauttaa luovuutta ja on vastapainoa teoreettiselle lukio-opetukselle
- Voimistaa yhteisöllisyyttä koulussa
- Kehittää monipuolisesti työelämätaitoja
- Lukio-osuuskunnat työllistävät
- Verkostoi koulua yhteiskuntaan

Esille tulleita haasteita

Esille tulleita haasteita

- Osuuskuntatoiminnan integroiminen opetussuunnitelmaan; kurssisuoritukset opiskelijoille, riittävä työaika ja korvaus toimintaa ohjaaville opettajille
- Opiskelijoiden ja toiminnassa mukana olevien opettajien sitoutuminen
- Opettajien ja opiskelijoiden kouluttaminen
- Ympäristön suhtautuminen osuustoiminnalliseen yrittäjyyteen (+/-)

Lukio-osuustoiminnan kehittäminen

Lukio-osuustoiminnan kehittäminen

- Lukion toimintakulttuurin muutos yrittäjämäisemmäksi
- Osuuskunta yrittäjyyden oppimisympäristöksi
 - Pedagogisen mallin kehittäminen*
 - Opetusmateriaalin kehittäminen*
 - Opettajien ja opiskelijoiden koulutus*
- Lukio-osuuskuntien keskinäisen verkostoitumisen edistäminen sekä yhteyksien luominen eri sidosryhmiin
- Mahdolliset yhteistyömuodot esimerkiksi Nuori Yrittäjyys ry:n kanssa
- Toiminnan arvioinnin kehittäminen

Innostusvoimaa osuustoiminnasta

Innostusvoimaa osuustoiminnasta

- Osuustoimintamalli edistää innovatiivisuutta; osuuskunta on joustava ihmisten erilaista osaamista yhdistävä yritysmuoto
- Yritysmuodon joustavuus lisää jäsenten motivaatiota ja luovuutta
- Onnistunut yhteistoiminta tuottaa paljon tietoa, osaamista, verkostoja, tukea jäsenille sekä luo yhteisöllistä luovuutta
- Ihmislähtöisyyteen ja arvoihin perustuva osuustoiminnan idea koskettaa ja innostaa ihmisiä

Innostusvoima säilyy kun sitoudutaan toimintaan ja toimintaan taloudellisesti tuloksekkaasti

Yhteisöllinen luovuus

Yhteenveto ja johtopäätöksiä

- Oppilaitososuuskunnat ovat koulutusorganisaatioille sekä mahdollisuus että haaste.
- Oikeassa yrityksessä oppiminen ja käytännönläheinen toiminta opettavat yrittäjyyttä ja työelämätaitoja sekä luovat myönteistä asennetta opiskelua kohtaan.
- ”Ruohonjuuritasolta” syntyneet lukio-osuuskunnat toimivat erittäin hyvin yrittäjyyskasvatuksen välineenä.
- Opiskelun organisointi opiskelijayritysten kautta eroaa perinteisestä luokkahuoneopetuksesta erityisesti lukioissa, sillä se nostaa taidot/tekemisen tasa-arvoiseksi tiedon kanssa ja asettaa sekä opiskelijoille että opettajille uudenlaisia vaatimuksia.

Yhteenveto ja johtopäätöksiä (2)

- Suomalaiset lukiot voisivat suuremmassa määrin muuntua yrittäjämäisemmiksi ja yhteisöllisemmiksi määrätietoisella kehittämistyöllä.
- Lukio-osuustoiminnan voimistuminen edellyttää kuitenkin yhteistä tahtoa ja kehittämisponnisteluja useammalta taholta.
- Osuustoiminnallinen yrittäjäyys on tehtävä tutuksi oppilaitoksille.
- Osuuskunta on integroitava hyvin oppilaitoksen muuhun toimintaan ja opetussuunnitelmiin, jotta osuuskuntaan voidaan sitoutua ja panostaa sen kehittämiseen riittävästi.
- Opettajat ja oppilaat kaipaavat myös koulutusta ja verkostoitumista eri toimijoiden kesken.

A serene landscape featuring a calm lake in the foreground with reeds and reflections. The middle ground is dominated by a thick layer of mist or fog, obscuring the details of the forested hills in the background. The sky is a soft, pale blue, suggesting dawn or dusk. The overall mood is peaceful and quiet.

KIITOS!